

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 31 sierpnia 2023 r.

ZPS.I.431.60.2023.KG

**Pani
Krystyna Wilisowska
Dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie w Nysie
ul. Piastowska 33a
48-300 Nysa**

Wystąpienie pokontrolne

- I. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:**
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie
ul. Piastowska 33a
48-300 Nysa
- II. Imię, nazwisko i stanowisko służbowe inspektorów:**
  - **Krzysztof Goetz** – kierownik Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, kierujący zespołem inspektorów,
  - **Joanna Antosz** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.
- III. Termin kontroli: 16.08.2023 r.**
- IV. Rodzaj kontroli: doraźna**
- V. Tryb kontroli: uproszczony**
- VI. Zakres kontroli:**

Działania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w celu zapewnienia małoletnim miejsc w pieczy zastępczej.

VII. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta:

W wyniku kontroli **pozytywnie** ocenia się działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie (zwanego w dalszej części wystąpienia „PCPR”) w kontrolowanym zakresie.

Kontrolę przeprowadzono w związku z pisemnymi wnioskami kierowanymi do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz Rzecznika Praw Obywatelskich, w celu zbadania problemu z umieszczaniem małoletnich w pieczy zastępczej w powiecie nyskim, a także w związku z pismami Sądu Rejonowego w Nysie, przekazywanymi do wiadomości Wojewodzie Opolskiemu, na podstawie których można było wnioskować, że powiat nie potrafi wskazać wolnych miejsc w pieczy zastępczej, co uniemożliwiało sądowi podejmowanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych w stosunku do małoletnich.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o akta osobowe dzieci, w stosunku do których prowadzone jest postępowanie w celu umieszczenia w pieczy zastępczej oraz pisemne i ustne wyjaśnienia Dyrektora PCPR.

PCPR w Nysie działa na podstawie Regulaminu Organizacyjnego uchwalonego na podstawie uchwały nr 130/371/21 Zarządu Powiatu w Nysie. Zgodnie z § 3 ust. 1 Regulaminu PCPR w Nysie jest jednostką organizacyjną powiatu nyskiego wyznaczoną na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Ustalenia kontroli

Według stanu na dzień 16.08.2023 r. w powiecie nyskim w rodzinach zastępczych niezawodowych i zawodowych oraz rodzinnych domach dziecka, jak również w prowadzonych placówkach opiekuńczo-wychowawczych (wszystkie typu socjalizacyjnego) brak było wolnych miejsc.

W 13 rodzinach zastępczych niezawodowych, pod opieką pozostają jedynie wychowankowie na podstawie art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.)¹, niemniej rodziny te nie deklarują chęci przyjęcia nowych dzieci.

W 2023 r. do dnia kontroli:

---

¹ Nazywanej dalej „ustawą”.

- utworzono 7 nowych rodzin zastępczych niezawodowych,
- 1 kandydat na rodzinę zastępczą niezawodową złożył wniosek o przeszkolenie do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej i oczekuje na proces kwalifikacji i szkolenie,
- brak jest kandydatów, którzy zostali przeszkoleni i oczekują na przyjęcie dziecka,
- nie wydano odmów kwalifikacji powierzenia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawarcia umowy na prowadzenie rodziny zastępczej zawodowej lub rodzinnego domu dziecka,
- rodziny zastępcze niezawodowe nie składały wniosków o przekształcenie w rodziny zastępcze zawodowe i rodzinne domy dziecka,
- rodziny zastępcze zawodowe złożyły 1 wniosek o przekształcenie w rodzinne domy dziecka,
- nie zawarto umów, w związku ze złożonymi wnioskami o przekształcenie,
- w 1 przypadku odmówiono zawarcia umowy na pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub rodzinnego domu dziecka, w wyniku złożonego wniosku o przekształcenie, z powodu braku odpowiednich warunków mieszkaniowo-bytowych na przyjęcie kolejnych dzieci co mogłoby wpłynąć na pogorszenie standardów wychowawczych obecnie przebywających wychowanków.

W 2023 r. doszło do rozwiązania 8 rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym:

- 1) 4 rodzin zastępczych niezawodowych, z powodu rezygnacji z pełnienia funkcji;
- 2) 3 rodzin zastępczych zawodowych, z powodu:
  - przekwalifikowania na inną formę pieczy zastępczej,
  - choroby osoby pełniącej funkcję,
  - wszczętego postępowania karnego w stosunku do jednego z rodziców zastępczych;
- 3) 1 rodzinnego domu dziecka, z powodu przekwalifikowania na inną formę pieczy zastępczej.

Napływ dzieci z terenu własnego i innego powiatu do pieczy zastępczej w okresie od 1.01.2023 do 16.08.2023 r. obrazuje poniższa tabela:

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci						Ogółem
		rodziny zastępcze spokrewnione	rodziny zastępcze niezawodowe	rodziny zastępcze zawodowe	rodzinne domy dziecka	placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego	placówki opiekuńczo-wychowawcze innych typów	
		1	2	3	4	5	6	
1.	Napływ dzieci z terenu własnego powiatu do form pieczy zastępczej na terenie własnego powiatu	12	15	9	0	0	9	45
2.	Napływ dzieci z terenu własnego powiatu do form pieczy zastępczej na terenie innego powiatu	5	0	1	0	0	5	11
3.	Napływ dzieci z terenu innych powiatów do form pieczy zastępczej na terenie własnego powiatu	0	3	0	0	0	3	6
4.	Napływ dzieci z terenu własnego i innych powiatów w wieku 0 - 3 lat w okresie od 1.01.2023 do 16.08.2023 r.	3	3	7	0	0	0	13
5.	Napływ dzieci z terenu własnego i innych powiatów w wieku 4 - 6 lat w okresie od 1.01.2023 do 16.08.2023 r.	2	2	1	0	0	1	6
6.	Napływ dzieci z terenu własnego i innych powiatów w wieku 7- 10 lat w okresie od 1.01.2023 do 16.08.2023 r.	3	5	1	0	0	2	11

Z powyższego wynika, że w 2023 r. do dnia kontroli ogółem do pieczy zastępczej z powiatu nyskiego i do powiatu nyskiego trafiło 62 małoletnich, z tego 30 małoletnich było w wieku do 10 lat, co oznacza, że prawie 50% dzieci zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami (art. 95 ust. 1 ustawy), nie kwalifikuje się do umieszczenia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Ponadto ustalono, że w placówkach opiekuńczo wychowawczych na terenie powiatu nyskiego według stanu na dzień 16.08.2023 r. 4 dzieci została umieszczona ponad limit określony w ustawie, co wiązało się w 1 przypadku z umieszczeniem licznego rodzeństwa, w 2 przypadku wiązało się z zwiększeniem limitu z powodu umieszczenia dzieci w innej instytucji zgodnie z art. 95 ust. 3a ustawy, a w 1

przypadku wynikało z konieczności przeniesienia małoletniego wychowanka pomiędzy placówkami prowadzonymi przez powiat, ze względu na jego uzależnienie, które doprowadziło do zagrożenia zdrowia i życia innej małoletniej (wychowanek oczekuje na MOW).

Według stanu na dzień 16.08.2023 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (socjalizacyjnych) na terenie powiatu przebywało 8 dzieci poniżej 10-tego roku życia, w tym:

- 6 dzieci wraz z starszym rodzeństwem,
- 2 dzieci przeniesiona do innej placówki, w wyniku rozdzielenia rodzeństwa przebywającego w prowadzonych przez powiat placówkach, ze względu na liczne problemy emocjonalne, brak więzi z rodzeństwem, rywalizację z rodzeństwem. Wobec powyższego dla dobra małoletnich zdecydowano o ich rozdzieleniu, celem zwiększenia szans na prawidłową socjalizację oraz odbudowanie więzi z rodzeństwem.

Według stanu na dzień 16.08.2023 r. ogółem w stosunku do 17 dzieci PCPR poszukiwał miejsc w pieczy zastępczej, natomiast 10 dzieci pomimo postanowienia sądu nie zostało umieszczonych w pieczy zastępczej, z powodu braku miejsc w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej.

Szczegółowe działania PCPR w stosunku do powyższych dzieci przedstawiają się następująco:

1. Rodzeństwo: M.B. (ur. 13.02.2019 r.), J.B. (ur.13.02.2019 r.), M.B. (ur. 12.05.2021 r.):
  - postanowienie sądu z dnia 11.08.2023 r. o natychmiastowym umieszczeniu ww. rodzeństwa w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej,
  - postanowienie sądu z dnia 14.08.2023 r. o konieczności pilnego wskazania rodziny zastępczej dla małoletnich,
  - powiat po otrzymaniu postanowienia niezwłocznie podjął działania w celu poszukiwania miejsc na terenie własnego powiatu oraz w innych powiatach z terenu kraju,
  - według stanu na dzień 16.08.2023 r. brak było wolnych miejsc.
2. Rodzeństwo: K.R. (ur. 30.04.2018 r.), D.R. (ur. 26.05.2017 r.), K.R. (ur. 7.05.2015 r.), K.R. (ur. 22.11.2013 r.):

- 17.05.2023 r. sąd wydał postanowienie o pilnym wskazaniu rodziny zastępczej dla ww. małoletnich, tj. w terminie 3 dni,
- 19.05.2023 r. PCPR zwrócił się do rodziny zastępczej specjalistycznej z prośbą o przyjęcie małoletnich, rodzina w tym samym dniu nie wyraziła zgody, ponieważ opiekują się już 3 niepełnosprawnych dzieci,
- 19.05.2023 r. PCPR w Nysie skierował do sądu pismo, że z wywiadu kuratora wynika, że dzieci wymagają specjalistycznej opieki, informując jednocześnie, że w powiecie funkcjonuje tylko 1 rodzina specjalistyczna. Ponadto wskazano, że mając na względzie ustalenia wywiadu kuratorskiego, należałoby rozważyć umieszczenie rodzeństwa w specjalistycznym ośrodku, a nie w rodzinie zastępczej oraz że rodzina wymaga bardziej zintensyfikowanych działań i wsparcia ze strony ośrodka pomocy społecznej,
- 24.05.2023 r. sąd zwrócił się pisemnie do PCPR z prośbą o wskazanie rodziny zastępczej specjalistycznej lub innej rodziny zastępczej zawodowej,
- 29.05.2023 r. PCPR powiadomił sąd o braku wolnych miejsc w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej na terenie powiatu nyskiego,
- 29.05.2023 r. PCPR zwrócił się do ośrodka pomocy społecznej na terenie którego zamieszkuje rodzina z prośbą o zintensyfikowanie działań względem rodziny, celem udzielenia jej wsparcia,
- 31.05.2023 r. PCPR zwrócił się do 190 powiatów z prośbą o wskazanie wolnych miejsc w rodzinach zastępczych specjalistycznych, powiaty nie wskazały wolnych miejsc,
- 31.07.2023 r. sąd zwrócił się do PCPR o ponowne wskazanie kandydatów do pieczy dla ww. małoletnich w rodzinie zastępczej specjalistycznej, rodzinie zastępczej zawodowej, lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznej, w terminie 7 dni pod rygorem grzywny,
- 4.08.2023 r. PCPR zwrócił się do powiatów w całym kraju z zapytaniem o wolne miejsca w rodzinie zastępczej specjalistycznej lub rodzinie zastępczej, nie otrzymano informacji o wolnych miejscach,
- 7.08.2023 r. PCPR poinformował sąd o braku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz braku miejsc w rodzinach zastępczych na terenie kraju.

Ponadto PCPR kierował pisma do OPS o objęcie rodziny pomocą poprzez rozważenie zatrudnienia rodziny wspierającej oraz wzmożenia wsparcia asystenta rodziny do czasu znalezienia miejsc w pieczy zastępczej, zwrócono się także z prośbą do wójta (pismem z dnia 10.08.2023 r.) o pomoc w przydziale mieszkania dla matki dzieci.

3. Dziecko: A.Ć. (ur. 25.04.2019 r.):

- 13.03.2023 r. sąd zwrócił się do PCPR z prośbą o wskazanie rodziny zastępczej,
- 13.03.2023 r. PCPR zwrócił się do powiatów na terenie kraju o wskazanie rodziny zastępczej, która może przyjąć dziecko,
- 13.03.2023 PCPR powiadomił sąd o braku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz brak miejsc w pieczy,
- 12.04.2023 r. sąd po raz kolejny zwrócił się o wyznaczenie kandydatów do pełnienia rodziny zastępczej,
- 12.04.2023 PCPR powiadomił sąd o braku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz brak miejsc w pieczy,
- 13.04.2023 PCPR zwrócił się do powiatów na terenie kraju o możliwość umieszczenia dziecka w pieczy,
- 17.05.2023 r. sąd po raz kolejny zwrócił się o wyznaczenie kandydatów do pełnienia rodziny zastępczej,
- 22.05.2023 r. PCPR zwrócił się do rodziny zastępczej specjalistycznej o możliwość przyjęcia dziecka, odpowiedź była negatywna, wyjaśniając jednocześnie, że ma już pod opieką 3 dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w tym u 2 zaburzenia zdrowia psychicznego,
- 22.05.2023 r. PCPR powiadomił sąd o braku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz braku miejsc w pieczy,
- 23.05.2023 r. PCPR zwrócił się do powiatów na terenie kraju o możliwość umieszczenia dziecka w pieczy,
- 14.07.2023 r. , 20.07.2023 r. , 26.07.2023 r., 4.08.2023 r. PCPR ponownie zwracał się do powiatów w całym kraju o możliwość umieszczenia dzieci w pieczy, nie wskazano wolnych miejsc,
- 8.08.2023 r. PCPR zwrócił się do poradni psychologiczno-pedagogicznej z zapytaniem czy dziecko było diagnozowane, a jeśli tak, to poproszono o przesłanie opinii,

- 9.08.2023 r. PCPR zwrócił się do właściwego OPS z zapytaniem, jakimi działaniami objęto rodzinę,
  - 9.08.2023 r. PCPR zwrócił się do sądu z prośbą o przesłanie wywiadu kuratora.
4. Rodzeństwo: A. W.-K. (ur. 18.11.2022 r.) B. W.-K. (ur. 14.09.2021 r.):
- 12.07.2023 r. sprawozdanie kuratora sądowego z objęcia nadzoru nad sposobem wykonywania władzy rodzicielskiej – wynika z niego, że rodzina była objęta wsparciem asystenta rodziny,
  - 18.07.2023 r. sąd zwrócił się z prośbą do PCPR o pilne wskazanie kandydatów na rodzinę zastępczą dla małoletnich,
  - 19.07.2023 r. Sądu Rejonowego w Nysie wydał postanowienie sygn. akt III Nm 619/23 o zmianie formy ograniczenia władzy rodzicielskiej, poprzez natychmiastowe umieszczenie małoletnich w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo wychowawczej (odpis postanowienia przesłany do PCPR mailowo 19.07.2023 r.),
  - 19.07.2023 r. PCPR zwrócił się do organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej w całym kraju, w zakresie możliwości umieszczenia małoletnich w rodzinnej formie pieczy zastępczej,
  - 19.07.2023 r. PCPR skierował do sądu pismo informujące, że na chwilę obecną nie posiadają wolnych miejsc w pieczy oraz że zwrócono się z zapytaniem do PCPR na terenie kraju z prośbą o wskazanie miejsca,
  - 21.07.2023 r. sąd skierował do PCPR ponowne pismo z prośbą o wskazanie miejsca w pieczy zastępczej,
  - 26.07.2023 r. sąd skierował do PCPR ponowne pismo z prośbą o wskazanie miejsca w pieczy zastępczej,
  - 27.07.2023 r. PCPR skierował do sądu pismo informujące, że na chwilę obecną nie posiadają wolnych miejsc w pieczy oraz że zwrócono się z zapytaniem do PCPR na terenie kraju z prośbą o wskazanie miejsca,
  - 27.07.2023 r. sąd skierował do PCPR ponowne pismo z prośbą o wskazanie miejsca w pieczy zastępczej,
  - 31.07.2023 r. sąd skierował do PCPR ponowne pismo z prośbą o wskazanie miejsca w pieczy zastępczej,

- 31.07.2023 r. PCPR skierował do organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej w całym piśmie, w zakresie możliwości umieszczenia małoletnich w rodzinnej formie pieczy zastępczej,
- 1.08.2023 r. pracownicy PCPR sporządzili notatki z rozmów z 11 rodzinami zastępczymi odnośnie przyjęcia małoletnich, rodziny odmówiły przyjęcia,
- 1.08.2023 r. PCPR skierował do sądu pismo informujące, że na chwilę obecną nie posiadają wolnych miejsc w pieczy oraz że zwrócono się z zapytaniem do PCPR na terenie kraju z prośbą o wskazanie miejsca,
- 2.08.2023 r. PCPR zwrócił się pisemnie do PCPR w Prudniku z prośbą o wskazanie miejsca w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy,
- 2.08.2023 r. sąd zawiadomił prokuraturę o niedopełnieniu obowiązków przez organizatora w zakresie wskazania miejsc w pieczy zastępczej dla małoletnich,
- 3.08.2023 r. pracownik PCPR sporządził notatkę z rozmowy z rodziną zastępczą odnośnie przyjęcia małoletnich, rodzina odmówiła przyjęcia,
- 7.08.2023 r. PCPR zwrócił się pisemnie do OPS w Paczkowie z prośbą o możliwość zatrudnienia rodziny wspierającej oraz wzmożenie wsparcia asystenta rodziny do czasu pozyskania kandydatów na rodzinę zastępczą lub placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- 7.08.2023 r. PCPR zwrócił się pisemnie do ZOZ w Nysie z prośbą o przesłanie informacji nt. stanu zdrowia dzieci,
- 7.08.2023 r. PCPR zwrócił się z wnioskiem do Sądu z prośbą o pomoc w zapewnieniu dzieciom dodatkowego wsparcia w miejscu pobytu poprzez rozważenie możliwości wzmożonego nadzoru kuratora,
- 10.08.2023 r. sąd poinformował PCPR, że przepisy nie znają pojęcia wzmożony nadzór,
- 10.08.2023 r. PCPR zwrócił się pisemnie do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Głubczycach z zapytaniem o możliwość przyjęcia dzieci,
- 10.08.2023 r. PCPR zwrócił się pisemnie do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Kędzierzynie-Koźlu z zapytaniem o możliwość przyjęcia dzieci,
- 10.08.2023 r. kandydaci na rodzinę zastępczą zwrócili się mailowo do PCPR odnośnie motywacji do przyjęcia dzieci,

- 10.08.2023 r. PCPR przeprowadził weryfikację w Rejestrze Sprawców na Tle Seksualnym kandydatów,
  - 10.08.2023 r. PCPR przesłał do sądu pismo wskazujące kandydatów na rodzinę zastępczą,
  - na dzień kontroli matka wraz z małoletnimi dziećmi została umieszczona w Domu Samotnej Matki w Zopowych.
5. Rodzeństwo: Z. S. (ur. 1.12.2020 r.), G. B. (ur. 29.08.2022 r.):
- 17.07.2023 r. – opinia Opiniodawczego Zespołu Sądowych Specjalistów w Opolu,
  - 20.07.2023 r. sąd zwrócił się za pośrednictwem poczty elektronicznej do PCPR z prośbą o pilne wskazanie kandydatów na rodzinę zastępczą dla małoletnich,
  - 25.07.2023 r. PCPR zwrócił się pisemnie do PCPR w Prudniku z prośbą o wskazanie miejsca w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy,
  - 25.07.2023 r. PCPR zwrócił się pisemnie do organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej w kraju, w zakresie możliwości umieszczenia małoletnich w rodzinnej formie pieczy zastępczej,
  - 25.07.2023 r. pracownik PCPR sporządził notatkę o przeprowadzonych rozmowach z 4 rodzinami zastępczymi, w trzech przypadkach uzyskano informację o braku wolnych miejsc, a w jednym poproszono o przesłanie informacji o dzieciach,
  - 25.07.2023 r. PCPR skierował do sądu pismo informujące, że na chwilę obecną nie posiadają wolnych miejsc w pieczy oraz że zwrócono się z zapytaniem do PCPR na terenie kraju z prośbą o wskazanie miejsca,
  - 9.08.2023 r. PCPR skierował do OPS pismo z prośbą o przesłanie informacji jakim wsparciem zostały objęte dzieci.
6. Rodzeństwo N. K. (ur. 30.04.2018 r.), M. K. (ur. 16.12.2019 r.):
- 25.07.2023 r. sąd zwrócił się za pośrednictwem poczty elektronicznej do PCPR z prośbą o pilne wskazanie kandydatów na rodzinę zastępczą dla małoletnich,
  - 27.07.2023 r. PCPR za pośrednictwem poczty elektronicznej zwrócił się do sądu o przesłanie wywiadu kuratorskiego lub innego dokumentu zawierającego informacje o dzieciach,

- 27.07.2023 r. PCPR zwrócił się do organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej w całym kraju, w zakresie możliwości umieszczenia małoletnich w rodzinnej formie pieczy zastępczej,
- 27.07.2023 r. PCPR poinformował sąd, że na chwilę obecną nie posiadają wolnych miejsc w pieczy oraz że zwrócono się z zapytaniem do PCPR na terenie kraju z prośbą o wskazanie miejsca,
- 31.07.2023 r. sąd zwrócił się pisemnie do PCPR o wskazanie miejsc w pieczy, pod rygorem grzywny i zawiadomienia organów nadrzędnych,
- 3.08.2023 r. PCPR zwrócił się do organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej w całym kraju, w zakresie możliwości umieszczenia małoletnich w rodzinnej formie pieczy zastępczej,
- 3.08.2023 r. PCPR poinformował sąd, że na chwilę obecną nie posiadają wolnych miejsc w pieczy oraz że zwrócono się z zapytaniem do PCPR na terenie kraju z prośbą o wskazanie miejsca,
- 4.08.2023 r. PCPR ponownie zwrócił się za pośrednictwem poczty elektronicznej do sądu o przesłanie wywiadu kuratorskiego lub innego dokumentu zawierającego informacje o dzieciach,
- 7.08.2023 r. sąd w odpowiedzi na powyższego maila przesłał sprawozdanie z przebiegu współpracy asystenta rodziny oraz informację o funkcjonowaniu dziecka w przedszkolu,
- 9.08.2023 r. PCPR zwrócił się do OPS z prośbą o przesłanie informacji jakim wsparciem zostały objęte dzieci.

7. Rodzeństwo: N. W. (ur. 8.02.2016 r.), A. W. (ur. 17.03.2017 r.), Z. C. (ur. 15.12.2022 r.):

- w aktach sprawozdanie z wywiadu kuratorskiego z dnia 28.07.2023 r. oraz wnioski kuratora o rozważenia zmiany formy ograniczenia władzy rodzicielskiej,
- 26.07.2023 r. Sąd Rejonowy w Nysie wydał postanowienia sygn. akt Nsm 644/23 o zmianę formy ograniczenia władzy rodzicielskiej,
- 26.07.2023 r. sąd zwrócił się do PCPR z prośbą o wskazanie kandydatów na rodzinę zastępczą dla małoletnich (odnośnie małoletnich N. W. i A. W.),
- 1.08.2023 r. PCPR zwrócił się do organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej w kraju, w zakresie możliwości umieszczenia małoletnich w rodzinnej formie pieczy zastępczej,

- 1.08.2023 r. PCPR poinformował sąd, że na chwilę obecną nie posiadają wolnych miejsc w pieczy oraz że zwrócono się z zapytaniem do PCPR na terenie kraju z prośbą o wskazanie miejsca,
- 1.08.2023 r. Sąd Rejonowy w Nysie wydał postanowienie odnośnie natychmiastowego umieszczenia trójki małoletnich w pieczy zastępczej,
- 3.08.2023 r. pracownik PCPR sporządził notatkę z rozmowy z 2 rodzinami zastępczymi odnośnie przyjęcia małoletnich, rodziny odmówiły przyjęcia,
- 3.08.2023 r. sąd zwrócił się do PCPR z prośbą o pilne wskazanie kandydatów na rodzinę zastępczą dla małoletnich,
- 8.08.2023 r. PCPR zwrócił się do organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej w kraju, w zakresie możliwości umieszczenia małoletnich w rodzinnej formie pieczy zastępczej,
- 8.08.2023 r. PCPR poinformował sąd, że na chwilę obecną nie posiadają wolnych miejsc w pieczy oraz że zwrócono się z zapytaniem do PCPR na terenie kraju z prośbą o wskazanie miejsca,
- 9.08.2023 r. PCPR zwrócił się do Sądu z prośbą o zmianę postanowienia z dnia 1.08.2023 r. i ustanowienie dziadków dzieci rodziną zastępczą spokrewnioną w osobie dziadków ojczystych,
- 14.08.2023 r. PCPR zwrócił się do sądu o zmianę postanowienia z dnia 1.08.2023 r. ponieważ pozyskano rodzinę zastępczą niezawodową.

Jak wskazuje powyższe wszystkie dzieci, w stosunku do których prowadzone były postępowania, celem umieszczenia ich w pieczy zastępczej, były poniżej 10-go roku życia, tylko jedno dziecko osiągnie w bieżącym roku 10 rok życia. Wobec tego małoletni winni zostać umieszczeni w rodzinnych formach pieczy zastępczej, ponieważ ustawa w art. 95 ust. 1 stanowi, że w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10-go roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. W wyjątkowych sytuacjach umieszczenie dziecka poniżej 10-go roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa (art. 95 ust. 2 ustawy). W kontrolowanych przypadkach nie

zachodziły okoliczności w zakresie umieszczenia małoletnich wraz z starszym rodzeństwem w placówce, natomiast większość dzieci kwalifikowałaby się do objęcia pieczą zastępczą w formie specjalistycznej, niemniej ze względu na braki w specjalistycznych formach pieczy zastępczej zarówno na terenie powiatu jak i w kraju, brak było możliwości wskazania w trybie pilnym wolnych miejsc w pieczy zastępczej w odpowiednich dla dzieci formach pieczy zastępczej.

Dyrektor PCPR wyjaśnił, że podejmowano także próby zabezpieczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego na terenie innych powiatów, z uwagi na brak tego typu placówki na terenie powiatu nyskiego, jednak z uwagi na brak wolnych miejsc działania nie przyniosły rezultatu.

Ponadto Dyrektor PCPR wyjaśnił, że pracownicy PCPR na bieżąco pozostają w kontakcie z rodzinami zastępczymi na terenie własnego powiatu i podejmowane są negocjacje, celem przyjęcia przez rodziny dodatkowych wychowanków. Z uwagi na schorzenia dzieci, rodziny zastępcze nie chcą przyjąć dodatkowych podopiecznych, tłumacząc, że nie będą w stanie zapewnić dzieciom odpowiednich warunków opiekuńczo-wychowawczych. PCPR na bieżąco monitoruje także stan miejsc w pieczy na terenie własnego powiatu, celem wskazania wolnego miejsca niezwłocznie, gdy jakieś dziecko opuszcza pieczę zastępczą. Poza tym PCPR na bieżąco pozostaje w telefonicznym kontakcie z innymi powiatami i poszukuje miejsc w pieczy zastępczej, w szczególności z powiatami dysponującymi dużą liczbą rodzin zastępczych oraz analizuje publikowane przez urzędy wojewódzkie rejestry wolnych miejsc w pieczy instytucjonalnej.

Dyrektor PCPR wyjaśnił, że prowadzone do tej pory kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze, nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Mimo podejmowanych wysiłków nie udaje się pozyskać dostatecznej liczby kandydatów na rodziny zastępcze.

Działania PCPR podejmowane w celu pozyskania rodzin zastępczych polegają na: zamieszczaniu informacji promujących ideę rodzinnej pieczy zastępczej oraz ogłoszeń o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze w lokalnej prasie oraz radiu, na stronach internetowych PCPR oraz Starostwa Powiatowego w Nysie. Rodzicielstwo zastępcze jest promowane także podczas lokalnych Targów Pracy oraz za pośrednictwem ogłoszeń parafialnych w Kościołach na terenie powiatu, a także zamieszczania ulotek w gablotach przykościelnych. W PCPR odbywają się

również cykliczne spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Nadto PCPR pozyskało wiele gadżetów dla dzieci od Rzecznika Praw Dziecka oraz maskotki „Pieczusia”, które pracownicy PCPR przekazują dzieciom w czasie interwencyjnych odbiorów od rodziców biologicznych.

Ponadto PCPR wprowadziło innowację w postaci realizacji Programu Wzmacniania Rodziny 10-14. Program zapewnia kompleksowe wsparcie dla całej rodziny. Pozwala na pogłębienie umiejętności wychowawczych rodziców, umiejętności życiowych u dzieci, a przede wszystkim więzi w rodzinie (profilaktyka uniwersalna). Program został oceniony przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, jako spełniający standardy poziomu II. Program skonstruowany został o metody warsztatowe angażujące uczestników do samodzielnej pracy łączenia podczas warsztatów całych rodzin tj. rodzin zastępczych i rodziców biologicznych mając na uwadze pracę w kierunku powrotu dzieci do rodziców. Warsztaty odbywają się systematycznie i docelowo wsparciem mają zostać objęte wszystkie rodziny zastępcze wraz z rodzicami biologicznymi.

PCPR promuje rodzicielstwo zastępcze również poprzez organizowanie Pikników rodzinnych i innych uroczystości.

Nadmienić należy, że PCPR przystępuje do realizacji szeregu projektów oferujących wsparcie finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Dzięki realizowaniu projektów na terenie powiatu nyskiego utworzone zostały dwa rodzinne domy dziecka, jedno mieszkanie chronione oraz jedno mieszkanie wspomagane / treningowe dla pełnoletnich usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Podsumowując należy stwierdzić, że PCPR na bieżąco realizuje działania, w celu rozwijania rodzicielstwa zastępczego, a mając na względzie dobro dzieci niezwłocznie podejmuje działania w celu wskazania wolnych miejsc w pieczy zastępczej, dostosowanych do potrzeb dzieci, w tym w szczególności uwzględniając wiek dzieci, stanu ich zdrowia, w tym także możliwości umieszczenia rodzeństw w jednej formie pieczy zastępczej, tak aby nie dochodziło do rozdzielania rodzeństwa, które ma zostać wyjęte z rodziny biologicznej.

VIII. Zakres przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie. PCPR w ramach posiadanych zasobów niezwłocznie wskazuje i poszukuje wolnych miejsc w pieczy zastępczej, informując o podejmowanych działaniach sąd.

IX. Uwagi i wnioski

1. Powiat niezwłocznie po otrzymaniu zapytania z sądu o wskazanie wolnych miejsc w pieczy zastępczej lub postanowienia o konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, poszukuje wolnych miejsc w własnych zasobach oraz kieruje zapytania do organizatorów pieczy zastępczej w całym kraju.
2. Powiat pozostaje w stałym kontakcie z własnymi rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka w celu przyjęcia dodatkowych wychowanków.
3. W powiecie nyski podejmowane są działania zmierzające do promowania rodzicielstwa zastępczego, niemniej nie przynoszą one wymiernych rezultatów w zakresie pozyskania odpowiedniej liczby kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe.
4. W związku z problemami z niezwłocznym umieszczeniem małoletnich w pieczy zastępczej powiat powinien przeanalizować możliwość utworzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, tak aby możliwe było niezwłoczne zabezpieczenie małoletnich, którzy z różnych powodów nie mogą dalej pozostawać w rodzinach biologicznych.
5. Powiat winien przeanalizować obecnie funkcjonujący system rodzicielstwa zastępczego, celem stworzenia optymalnych warunków do tworzenia nowych form pieczy rodzinnej i utrzymania obecnych, w szczególności poprzez: zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich, organizowanie grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa, a także możliwości zwiększenia wsparcia finansowego rodzin zastępczych.
6. Problemy ze wskazaniem wolnych miejsc w pieczy zastępczej wynikają, z:
  - braku wolnych miejsc w pieczy na terenie powiatu,
  - braku zgody osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej na przyjęcie dodatkowych wychowanków,

- braku możliwości umieszczenia małoletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ze względu na wiek dzieci, jak również braku wolnych miejsc w placówkach, w tym także braku placówek specjalistycznych, które są w stanie zapewnić dzieciom specjalistyczną opiekę, ze względu na stan zdrowia i potrzeby rehabilitacyjne,
- braku placówek opiekuńczo-wychowawczych typu specjalistyczno-opiekuńczego i interwencyjnego na terenie powiatu,
- problemów zdrowotnych małoletnich, przez co rodziny zastępcze nie decydują się na przyjęcie większej liczby wychowanków, ponieważ nie są w stanie zapewnić dzieciom odpowiednich warunków opiekuńczo-wychowawczych, a także odpowiedniej opieki specjalistycznej.

X. Zalecenia pokontrolne

Z uwagi na brak nieprawidłowości nie formułuje się zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie

Stosownie do § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477), zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym: wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zgodnie, z którym kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Umotywowane zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Wojewody Opolskiego.

Z up. Wojewody Opolskiego

Mieczysław Wojtaszek

Dyrektor

Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

**Kierownik Oddziału
Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej**

Krzysztof Goetz

Inspektor Wojewódzki

Joanna Antosz